

Muziek

John Peel wist het al

Met de Amsterdamse indieband Seedling (1996-2004) was Marg van Eenbergen negenmaal op tournee in Engeland, waar de band een beroemde fan had: BBC-dj John Peel (1939-2004), die Seedling niet minder dan viermaal uitnodigde voor een live-optreden in zijn radioprogramma of een van zijn beroemde *John Peel Sessions*.

INTERVIEW MARG VAN EENBERGEN

Marg van Eenbergen en Gram, de band.

Foto Hannah Lipowsky

Poppy & psycho

Haar YouTube-dagboek hield haar aan de gang. Vanavond: de cd.

Door Menno Pot

Kortste YouTube ever,' zegt een vermoeid ogende Marg van Eenbergen tegen haar webcam. 'Het album is uitgesteld, ik ben heel erg teleurgesteld en nu weet ik niet meer wat ik moet.'

Ze loopt uit beeld, keert dan terug: 'O jawel: een hit schrijven.'

Dat was 14 juni 2009, week 41 van haar 'webcamproject': 68 weken lang liet ze het publiek via een webcam en een wekelijks YouTube-filmpje meeleven hoe ze werkte aan liedjes voor haar nieuwe album.

Pas nu verschijnt eindelijk *Play Me*, haar tweede album als Gram, maar eigenlijk is het het debuut van een nieuwe band en, nog belangrijker, een herboren Marg van Eenbergen.

'Aanvankelijk sprak ik Gram op zijn Nederlands uit: Marg, maar dan achterstevoren,' zegt ze op een Amsterdams terras. 'Nu hanteer ik de Engelse uitspraak. Dan wordt het een bandnaam.'

Ze weet het zelf ook wel: eigenlijk verschijnt *Play Me* te lang na *Four-Letter Word* (2008), zoals destijds ook te veel tijd verstreek na de breuk van Seedling (2004), de band waarin ze acht jaar speelde.

Maar goed: *Play Me* is er, en het is een sprankelende, pakkende, rijk gearrangeerde popplaat geworden met bijdragen van het Metropole Orkest, de Amsterdam Klezmer Band, Lucky Fonz III, Kytteman en natuurlijk de producer, Simon Akkermans van C-Mon & Kypski.

'Het eerste Gram-album maakte ik alleen,' zegt ze. 'De liedjes waren donkerder, grimmiger dan in Seedling. Meestal trad ik ook solo op, met laptop. Achteraf snap ik dat mensen dachten: dit is niet wat we leuk vonden aan Seedling. Ik ben een bandmens, daar ben ik nu achter. Ik maak pop. *Play Me* is weer een beetje als

Seedling: liedjes van drie minuten, poppy, springerig. Seedling was alleen braker opgenomen.'

Het eerste Gram-album bleek een voorbode van een rottijd: ze zat niet goed in haar vel, haar relatie liep op de klippen, ze verloor haar baan, haar geld was op, er kwamen geen liedjes. Burn-out, concludeerde de dokter.

Ze trok zich terug in de Zweedse bossen, waar de creativiteit terugkeerde. Ze besefte dat ze 'op nul stond', alsof ze 'een hele grote resetknop had ingedrukt'.

'Ik wilde niet meer in mijn eentje muziek maken, maar was nog wel alleen. Dus besloot ik de deur wijd open te zetten.'

Ziedaar het webcamproject: de camera gericht op haar thuisstudio. 'Ik wilde laten zien waar ik mee bezig was. Twaalf nieuwe liedjes op een album, eens per drie jaar; ik vind het zo weinig. Ik wil méér laten zien, ook de dieptepunten, het hele proces. Achteraf heeft het webcamproject ook goed gewerkt als stok achter de deur: je wilt niet elke week opbiechten dat je geen steek bent opgeschoten.'

De filmpjes vormen samen een intrigerend logboek: je ziet liedjes ontstaan (eerste demoversie van de uiteindelijk titelsong *Play Me*: week 57, oktober 2009) en ziet hoe een muzikant haar richting hervindt.

Van Eenbergen: 'Je ziet mijn huis veranderen, mijn lach terugkeren, mijn haar blonder worden. Je ziet me naar buiten treden.'

Toen de fase van 'pre-productie' erop zat had ze met hard werken een band om zich heen verzameld, haar gedroomde producer Simon 'C-Mon' Akkermans gestrikt en twee en een half dozijn liedjes geschreven. Uiteindelijk zou het nog bijna twee jaar duren voor het album verscheen.

'Simon was op tournee en vervolgens wilde het label wachten tot het najaar, dat soort dingen. Mijn geduld is wel op de proef gesteld. Ik heb het volgende album al geschreven.'

Dat is het goede nieuws: de liedjes blijven komen. 'Ik heb me afgevraagd: zit er nog iemand op me te wachten? Dat was ook wel weer positief: niemand wachtte op me, dus ik kon doen wat ik leuk vond.'

Haar muziek is weer 'helemaal Marg'. Zijzelf evenzeer. En nu geen zwart gat: 'De muze is gebleven, en ik heb het gevoel dat ze nog wel even blijft.'

Gram: Play Me.

Torn Table/Rough Trade. **Live:** vanavond Paradiso, Amsterdam (cd-presentatie met gasten Amsterdam Klezmer Band en Lucky Fonz III). Toegang: 10 euro.

Gram online

De 68 filmpjes van het webcamproject (september 2008 tot december 2009) staan nog op YouTube. Zoek op gebruiker 'webgram'. Gram plaatst nog steeds filmpjes op YouTube, maar nu onder de gebruikersnaam 'The Gramchannel'. Als aanvulling op haar muziek plaatst Marg van Eenbergen nu elke donderdag een blog op de Gram-website (www.gramgramgram.com) onder de noemer *Pop Psychology*. De stukken gaan over de raakvlakken tussen haar twee professies: psychologie (ze is docent psychologie aan de Universiteit van Amsterdam) en popmuziek.

V van Vinex

DE MARKT

De economie doet iets wat we nooit hadden verwacht: hij werkt niet meer. Het spel is afgelopen.

De eerste les in het vak economie die ik kreeg, op de middelbare school, was de belangrijkste. Alles dat volgde is achterhaald. Tijdens die eerste les schreef de leraar drie woorden op het schoolbord: ECONOMIE IS VERTROUWEN. Zolang iedereen gelooft dat een bankbiljet van tien gulden werkelijk tien gulden waard is (terwijl het niet meer is dan een stukje bedrukt papier), gaat het goed, zei de leraar. Bij twijfel gaat het fout.

Sinds mijn huis te koop staat, begrijp ik niets meer van de economie behalve die drie woorden. Mijn huis is een fantastisch huis, aangeboden voor een schappelijke prijs, maar in de twee weken dat het te koop staat, heeft niemand de moeite genomen het te bekijken. Dat is onbegrijpelijk. Het is het huis dat ik zelf zou willen kopen: ruim en modern, omringd door fijne burens, zandstrand en winkelcentrum op loopafstand. De afwerking van de vloeren en wanden wordt speciaal vermeld in het stukje dat de makelaar erover schreef op Funda. Voor de foto's hebben we de bakken Playmobil en Lego buiten beeld gehouden, zodat een strak en opgeruimd leven zichtbaar wordt (en toch sfeervol!).

Kort geleden moest je er snel bij zijn als zo'n huis beschikbaar kwam; boven de vraagprijs bieden was normaal. Maar De Markt zit op slot, zegt de makelaar. Niemand durft nog. De bankmannen die mij zeven jaar geleden gigantische hypotheeken wilden verkopen - vier, vijf, zes ton, u zegt het maar, risico nihil - doen nu moeilijk over elke cent. Dat ze met hun inheligheid en fantasieverhalen hele gezinnen financieel hebben verwoest, interesseert ze geen zier. Dat ligt niet aan hen, zeggen ze nu, maar aan De Markt.

In mijn straat staan zeventien huizen te koop, en ze staan maar wat te staan met hun verkoopborden op de ramen geplakt. Sommige borden zijn verbleekt door de zon. Iedereen die zegt dat het weer goed komt met de huizenmarkt, is een leugenaar.

Iedereen die zegt dat het weer goed komt met de huizenmarkt, is een leugenaar

Vlak voor de financiële crisis uitbrak, waagde er weleens iemand over de Amerikaanse huizenmarkt te beginnen, maar toen geloofden we allemaal nog heilig in de wonderwereld van de win-win-economie en de beurs als een altijd-prijs-casino, in de rijkdom die

De Markt als vanzelf over ons heen zou spoelen. En nu De Markt wankelt, doen we opnieuw alsof het normaal is en verklaarbaar en bij te sturen. Net zoals de mevrouw van de helpdesk van SNS Reaal blijft beweren dat het goed komt met mijn woekerpolis die ik er ooit heb afgesloten, ook al is de helft van de inleg verdwenen in de diepe zakken van de SNS Reaal-sjacheraars.

Wat ook niet helpt is dat ik de afrekening van mijn pensioenfonds heb bekeken, wat ik zestien jaar niet had gedaan.

Soms bekruipt me het idee dat de economie iets doet wat we nooit hadden gedacht: hij werkt niet meer. Het spel is afgelopen. De Markt doet dingen zonder dat we ze overzien; als een losgebroken dierentuinbeest dat niet is te vangen. Weten de politici en bankiers nog wel hoe De Markt eruit ziet, wat-ie van plan is, en waar-ie ze naartoe sleept? Het is moeilijk om niet wantrouwig te worden.

Ik probeer het te lezen en te begrijpen, maar wat ik leerde tijdens de lessen economie helpt me niet meer. $Y=C+I+O+(X-M)$, leerde ik van mijn economieleraar, en obligaties zijn altijd een veilige belegging, maar niets daarvan is tegenwoordig zeker.

Koppen op de voorpagina van *The Wall Street Journal*, gisteren: 'Markets have slumped on euro-zone debt fears'; 'Dexia on surgery table as EU banks struggle'; 'Greece creditors face bigger hit'.

Ik hoef mijn huis niet uit, dat scheelt, maar wel begin ik de economie te wantrouwen.

Toine Heijmans